

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w klasie 4. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
WSPÓŁCZESNOŚĆ – O EPOCE					
2. Współczesna rzeczywistość	<ul style="list-style-type: none"> określić początek epoki wskazać wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować najważniejsze wydarzenia w powojennej historii Polski i omówić ich wpływ na kulturę 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zjawisko globalizacji wypowiedzieć się na temat rewolucji informatycznej i jej znaczenia we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat funkcjonowania demokracji i przestrzegania praw człowieka we współczesnym świecie wypowiedzieć się na temat zjawiska wielokulturowości we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat przemian w życiu codziennym po II wojnie światowej wypowiedzieć się na temat życia codziennego w okresie PRL-u omówić wpływ przemian społecznych na kulturę światową
3. Filozofia współczesna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze kierunki filozoficzne współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> zreferować założenia współczesnych nurtów filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić relacje pomiędzy filozofią a rzeczywistością współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat współczesnych nurtów filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić założenia postmodernizmu
4. i 5. Sztuka współczesna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy dominujących w epoce stylów sztuki omówić nowe formy artystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać na przykładach dominujące style sztuki współczesnej wymienić nazwiska najważniejszych twórców epoki i rozpoznać ich dzieła wskazać najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze tendencje we współczesnej muzyce rozrywkowej i je omówić wskazać dominujące tendencje w teatrze współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować wybrane dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze cechy architektury postmodernistycznej

		tendencje w historii kina powojennego			
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI					
6. Wprowadzenie do literatury współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> wymienić tendencje we współczesnej literaturze światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejszych twórców literatury światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze tendencje w literaturze polskiej i omówić ich związek z wydarzeniami historycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i scharakteryzować tematy dominujące w literaturze polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybrany trend literatury światowej
7. Poeta zanurzony w tradycji – liryka Stanisława Balińskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wierszy <i>Romans wieczorny</i> i <i>Monument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego w obu wierszach omówić sposób ukazania motywu natury w wierszu <i>Romans wieczorny</i> wskazać konteksty historycznoliterackie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać aluzje i nawiązania do epok i konwencji literackich porównać wiersz <i>Romans wieczorny</i> ze <i>Świtezianką</i> Adama Mickiewicza zrekonstruować program poetycki artysty w wierszu <i>Monument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie motywów pojawiających się w wierszach omówić wykorzystanie toposu natury w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy środków językowych służących do ukazania motywu natury w różnych utworach literackich dokonać analizy muzyczności wierszy
8. Nostalgia w powojennej twórczości Kazimierza Wierzyńskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wierszy <i>Zapach</i> i <i>Kufer</i> zaprezentować sytuację liryczną wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach wskazać konteksty historycznoliterackie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać obecne w wierszach elementy poezji romantycznej odnieść wymowę wiersza do doświadczeń współczesnych emigrantów 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforę utworów zinterpretować symboliczne znaczenie strychu i kufra w wierszu <i>Kufer</i> omówić wykorzystanie toposu tułacza w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować funkcję użytych w wierszach środków językowych, w tym synestezji porównać wiersz <i>Kufer</i> z utworem Cypriana Kamila Norwida pt. <i>Moja piosnka</i> [II] zinterpretować wiersz <i>Kufer</i> jako dialog z tradycją romantyczną
9. Powieść-świadek – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść poznanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać realia historyczne opisane w powieści wskazać cechy reportażu w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić fragmenty opisujące życie bohaterów w przestrzeni zsovietyzowanej 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować warstwę symboliczną utworu 	

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać konteksty historyczne 			
10. Bohaterowie i ich wybory – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów • omówić różne spojrzenia bohaterów na nową polityczną rzeczywistość • wskazać konteksty społeczne, historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • zrekonstruować światopogląd bohaterów na podstawie ich słów i zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł powieści • zaprezentować uniwersalną wymowę powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować różne sposoby przedstawienia motywu drogi w tekstach literackich
11. i 12. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – różne poziomy odbioru powieści (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy powieści pozwalające traktować ją jako parabolę • wskazać metaforyczne odczytania powieści • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, w oparciu o tekst, możliwość odczytania utworu jako opowieści o chorobie, wojnie, systemie totalitarnym, ogólnym problemie zła w świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać koncepcję ludzkiego losu przedstawioną w <i>Dżumie</i> Alberta Camusa i <i>Procesie</i> Franza Kafki
13. i 14. Bohaterowie w konfrontacji ze złem – <i>Dżuma</i> Alberta Camusa (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować życie mieszkańców Oranu przed dżumą i w trakcie epidemii 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić postawy bohaterów wobec dżumy w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować historię Jeana Tarrou 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatrzyć postawę doktora Rieux w kontekście filozofii egzystencjalnej • dokonać analizy kazań ojca Paneloux 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy etosu lekarskiego • scharakteryzować postać lekarza w wybranych utworach literackich
15. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – kształt artystyczny utworu	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różne formy narracji w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję różnych form narracyjnych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do orańczyków oraz bohaterów drugoplanowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję uniwersalizacji czasu i przestrzeni w powieści 	
16. Motyw zła w literaturze	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić utwory, w których pojawił się motyw zła 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu zła w opisywanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby opisywania zła w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób ukazania zła w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób ukazania zła w różnych tekstach kultury
17. Kreowanie świata	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy

<p>poprzez słowo – <i>W środku życia</i> Tadeusza Różewicza*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<p>sytuację liryczną</p>	<p>temat kreacji podmiotu lirycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu 	<p>odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję środków językowych w budowaniu przesłania wiersza 	<p>symbolikę noża i chleba w kontekście utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować zakończenie wiersza 	<p>sposobu funkcjonowania toposu ogrodu w kontekście innych tekstów kultury</p>
<p>18. Dialog z kulturą w wierszu Tadeusza Różewicza*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną przytoczyć kontekst mitologiczny – mit o Dedalu i Ikarze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać powiązania pomiędzy obrazem a wierszem rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> omówić reinterpretację mitu dokonaną przez Pietera Bruegla omówić stosunek podmiotu lirycznego do Ikara w pierwszej i drugiej części wiersza określić funkcję środków językowych użytych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie tytułu omówić wykorzystanie toposu Ikara w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> porównać przesłanie wierszy <i>Prawa i obowiązki</i> Tadeusza Różewicza i <i>Musee des Beaux Arts</i> Wystena Hugh Audena
<p>19. Poeta wobec braku Boga – <i>bez</i> Tadeusza Różewicza*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać konteksty filozoficzne 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować początek utworu zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietscheańskiej tezy „Bóg umarł” 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat wiersza w kontekście dialogu z tradycją biblijną
<p>20. i 21. Współczesne piekło – <i>brama</i> Tadeusza Różewicza* i <i>Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego</i> Jacka Kaczmarskiego*</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisać przestrzeń przedstawioną w wierszu wskazać aluzję literacką w wierszu Różewicza i piosence Kaczmarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy groteski w wierszu Różewicza wskazać i omówić kontekst historyczny w piosence Kaczmarskiego wskazać środki językowe w piosence Jacka 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję groteski w wierszu Różewicza określić funkcję środków językowych w piosence omówić wykorzystanie nawiązań do <i>Boskiej komedii</i> Dantego w różnych tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować symboliczne znaczenie bramy w kontekstach: religijnym, literackim, historycznym zinterpretować 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję nawiązania do <i>Hamleta</i> Williama Szekspira w wierszu Tadeusza Różewicza

<p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść piosenki Jacka Kaczmarskiego 	<p>Kaczmarskiego</p>	<p>literackich na przestrzeni epok</p>	<p>znaczenie wizji piekła przedstawionych w obu tekstach</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie piosenki Jacka Kaczmarskiego 	
<p>22. Poetycki pomnik – <i>Matka odchodzi</i> Tadeusza Różewicza*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać środki językowe użyte we fragmentach i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji narratora i podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w podanych fragmentach • wskazać w tekście cechy literatury funeralnej • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób opisywania matki w podanych fragmentach • omówić sposób przedstawienia emocji w podanych fragmentach • określić funkcję środków językowych użytych w podanych fragmentach • porównać język liryki z językiem prozy we fragmentach • omówić wykorzystanie toposu matki w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia samotności osoby umierającej • zinterpretować przesłanie wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy sposobu przedstawienia starości w różnych tekstach kultury
<p>23. <i>Kartoteka</i> Tadeusza Różewicza – wprowadzenie do analizy utworu (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w <i>Kartotece</i> cechy zaczerpnięte z tradycji dramaturgicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję didaskaliów • wskazać elementy oniryczne w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję fragmentarycznej kompozycji dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób <i>Kartoteka</i> realizuje założenia teatru otwartego • wyjaśnić znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść konwencję oniryczną, zastosowaną w utworze, do innych tekstów kultury
<p>24. Wśród bohaterów <i>Kartoteki</i> (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić bohaterów pojawiających się w utworze i wyjaśnić, jaką pełnią funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację postaci • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać elementy groteski 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • określić funkcję chóru • określić funkcję groteski • omówić funkcję didaskaliów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację Bohatera – przedstawionego w samotności i wśród innych postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji fragmentów metatekstowych

	w dramacie	w dramacie • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu		• omówić sposób konstruowania postaci w dramacie	
25. Kartoteka – diagnoza współczesności (lektura uzupełniająca)	• ułożyć życiorys Bohatera na podstawie informacji znajdujących się w tekście	• wskazać doświadczenia generacyjne, które dzielą bohaterów • wskazać w tekście elementy języka propagandy • wskazać konteksty historyczne, społeczne i literackie	• omówić stosunek Bohatera do świata • omówić wpływ przeszłości na Bohatera	• wypowiedzieć się na temat nieufności Bohatera wobec języka	• omówić funkcję przestrzeni scenicznej w utworze
26. Kartoteka Tadeusza Różewicza – konteksty (lektura uzupełniająca)	• wymienić konteksty powiązane z utworem	• zaprezentować wybrane konteksty	• zinterpretować znaczenia wynikające z intertekstualnego odczytania utworu	• przeanalizować sposób przedstawienia podobnego motywu w <i>Kartotece</i> i przywołanych kontekstach	• przywołać konteksty literackie z listy lektur obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego i wyjaśnić ich rolę w odczytaniu sensu utworu
27. Obraz państwa totalitarnego w <i>Roku 1984</i> George’a Orwella (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści • zaprezentować ministerstwa Oceanii i zakres ich działalności	• zaprezentować podział społeczny Oceanii i scharakteryzować przestrzeń, w której rozgrywa się akcja antyutopii • wymienić i omówić sposoby sprawowania kontroli nad obywatelami • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić rolę Emmanuela Goldsteina w procesie kreacji państwa totalitarnego • omówić funkcję konfliktów zbrojnych w procesie kształtowania się państwa totalitarnego • przywołać konteksty kulturowe, historyczne i społeczno-polityczne	• wypowiedzieć się na temat relacji międzyludzkich w państwie totalitarnym	• odnieść rzeczywistość przedstawioną w powieści do realiów stalinowskich
28. Kondycja człowieka i	• scharakteryzować Winstona i Julię	• zaprezentować, na czym polega wolność	• wyjaśnić przyczyny różnych sposobów	• zinterpretować słowa Winstona	• podjąć dyskusję na temat

człowieczeństwo w warunkach państwa totalitarnego (lektura obowiązkowa)		według Winstona i jak postrzega ją Julia <ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować, na czym polega bunt bohaterów • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	postrzegania wolności przez bohaterów <ul style="list-style-type: none"> • omówić koncepcję człowieczeństwa na podstawie ostatniej rozmowy Winstona z O'Brienem • przywołać konteksty literackie dotyczące człowieczeństwa i wolności 	• zinterpretować zakończenie powieści	człowieczeństwa w kontekście innych tekstów kultury
29. Językowy obraz świata – nowomowa w <i>Roku 1984</i> Orwella (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, na czym polega kontrola nad przeszłością <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nowomowę 	• wyjaśnić, na czym polega <i>dwójmyślenie</i> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić funkcję redukcji słownictwa w procesie indoktrynacji 	• omówić funkcję kontroli przeszłości w państwie totalitarnym	• w kontekście lektury wyjaśnić znaczenie słów Ludwiga Wittgensteina	• dokonać analizy przemówień autorytarnych przywódców w kontekście orwellowskiej nowomowy
30. <i>Rok 1984</i> George'a Orwella – konteksty	• porównać metody przesłuchań opisane w <i>Roku 1984</i> z metodami śledczymi przedstawionymi w <i>Innym świecie</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	• przywołać obrazy antyutopii w znanych sobie filmach <ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować literackie obrazy władzy totalitarnej w znanych sobie tekstach literackich 	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny <ul style="list-style-type: none"> • omówić adaptacje książki Orwella 	• przeanalizować plakaty propagandowe i porównać je z obrazem świata przedstawionym przez Orwella	• przywołać szerokie konteksty i nawiązania
31. Motyw utopii w literaturze	• wymienić utwory, w których zawarty jest motyw utopii	• rozpoznać i skategoryzować realizację motywu utopii w opisanych utworach	• omówić różne sposoby przedstawiania utopii w utworach literackich	• przeanalizować sposób ukazania utopii w utworach literackich	• omówić motyw utopii pojawiający się w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
32. Kto przyniesie światu moralne ocalenie? – <i>Traktat moralny</i> Czesława Miłosza (lektura)	• zrelacjonować treść wiersza <ul style="list-style-type: none"> • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego 	• określić tematykę <i>Traktatu moralnego</i> <ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać w tekście postawę, 	• wyjaśnić, w jaki sposób została przedstawiona relacja człowiek – historia <ul style="list-style-type: none"> • omówić zaproponowany przez podmiot liryczny sposób 	• zinterpretować zakończenie traktatu	• uzasadnić tezę o erudycyjności poezji Miłosza

obowiązkowa)		którą zaleca poeta wobec wszelkich idei, teorii, programów • wskazać wykorzystane w utworze zabiegi retoryczne	ocalenia moralnego • omówić funkcję zabiegów retorycznych		
33. Odezwa do rządzących – <i>Który skrzywdziłeś</i> Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać adresata utworu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • przedstawić zawartą w utworze koncepcję artysty i sztuki	• omówić funkcję zastosowanej w utworze liryki apelu • wskazać konteksty literackie odnoszące się do roli poety w zbiorowości	• zinterpretować ostatni wers utworu • zinterpretować przesłanie utworu • podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza	• odnaleźć aluzję literacką w wierszu i określić jej funkcję
34. <i>Ars poetica?</i> Czesława Miłosza – dialog z tradycją* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać w tekście fragmenty mówiące o problemach związanych z aktem tworzenia dzieła literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw poety	• omówić sposób przedstawienia artysty w wierszu • wyjaśnić, jaka, według podmiotu lirycznego, powinna być relacja między formą a treścią dzieła • scharakteryzować język wywodu poetyckiego • wskazać konteksty dotyczące ujęcia motywu <i>ars poetica</i>	• omówić sposób przedstawienia motywu poety w różnych utworach literackich	• wyjaśnić, na czym polega aluzyjny charakter wiersza
35. O społecznej i intymnej roli języka – <i>Moja wierna mowa</i> Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw ojczyzny	• omówić kontekst historyczny utworu • omówić kontekst biograficzny utworu • omówić powiązania pomiędzy kontekstem biograficznym i historycznym a treścią utworu • omówić sposób przedstawienia motywu	• zinterpretować metaforę utworu • zinterpretować ostatnią strofę wiersza	• odnieść przesłanie wiersza do piramidy nienawiści Gordona Allporta

			ojczyzny w różnych utworach literackich		
<p>36. Odwrócony topos raju – <i>Nad strumieniem</i> Czesława Miłosza*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw raju 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • omówić sposób przedstawienia natury w wierszu • wyjaśnić, na czym polega paradoksalny charakter piękna • omówić odwołanie do motywu raju w utworze • wskazać konteksty literackie dotyczące kreacji świata 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia motywu raju w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • określić relacje pomiędzy podmiotem lirycznym a światem natury • omówić sposób ukazania motywu raju w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
<p>37. Poetycki obraz Apokalipsy – <i>U wrót doliny</i> Zbigniewa Herberta*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • wskazać kontekst biblijny • zaprezentować różne postawy ludzkie wobec nieuniknionego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego • określić rodzaj stylów językowych zestawionych ze sobą w utworze • wskazać kontekst historyczny – II wojnę światową, obozy koncentracyjne • wskazać konteksty kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie czasu i przestrzeni w wierszu • omówić stosunek bohaterów wiersza do innych ludzi, zwierząt i przedmiotów • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw sądu ostatecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy wiersza • omówić sposób przedstawienia motywu sądu ostatecznego w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy aluzji biblijnych obecnych w tekstach kultury • omówić motywy apokaliptyczne obecne w innych tekstach kultury • wypowiedzieć się na temat twórczości Zbigniewa Herberta w kontekście jego biografii • podjąć dyskusję na temat znaczenia twórczości Herberta dla rozwoju literatury polskiej
<p>38. Konfrontacja dwóch koncepcji sztuki – <i>Apollo i Marsjasz</i> Zbigniewa Herberta*</p> <p>*W podstawie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • zrelacjonować mit o Apollu i Marsjaszu • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, jaką koncepcję sztuki symbolizuje Apollo, a jaką – Marsjasz • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację Apolla w wierszu Herberta • omówić sposób przedstawienia Marsjasza • omówić funkcję kontrastowego zestawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować początkowe wersy utworu • zinterpretować zakończenie wiersza • wypowiedzieć się na 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat różnych koncepcji sztuki

programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.			Apolla i Marsjasza • omówić funkcję cierpienia w wierszu	temat dwóch koncepcji sztuki przedstawionych w wierszu	
39. <i>Dlaczego klasycy</i> Zbigniewa Herberta* – manifest artystyczny poety *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać części kompozycyjne utworu • zaprezentować kontekst historyczny wiersza • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa • skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców • określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować ostatnią strofę • podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać szerokie konteksty i nawiązania
40. Refleksje na temat historii i kultury – <i>Akropol</i> Zbigniewa Herberta *W podstawie programowej wybrany esej tego poety jest wskazany jako obowiązkowy.	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy gatunkowe eseju w tekście • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, opisane przez Herberta, doświadczenie podróży • wyjaśnić, na czym polegały obawy poety przed konfrontacją z Akropolem • określić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł zbioru <i>Labirynt nad morzem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić refleksje poety na temat współczesnego oglądu sztuki greckiej
41. O postawie wyprostowanej – <i>Przesłanie Pana Cogito</i>	<ul style="list-style-type: none"> • określić sytuację liryczną w wierszu • wskazać adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty filozoficzne w odniesieniu do kreacji podmiotu lirycznego • na podstawie wiersza stworzyć kodeks moralny <i>człowieka wyprostowanego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję wykorzystanych w wierszu kontekstów kulturowych • określić funkcję wykorzystanych w wierszu środków językowych • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw mędrca 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę wiersza • omówić sposób przedstawienia motywu mędrca w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć aluzje biblijne i odczytać ich metaforyczne znaczenie • zinterpretować wiersz, uwzględniając konteksty historyczny i polityczny • scharakteryzować Pana Cogito jako dziedzica kultury europejskiej
42. Poeta w czasie wojennym – <i>Raport z</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację egzystencjalną człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę oblężenia w 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposób przedstawienia oblężenia

<p><i>oblężonego miasta</i> Zbigniewa Herberta</p>	<p>w utworze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść treść wiersza do tytułowej formy raportu • wskazać konteksty historyczne w wierszu 	<p>żyjącego w oblężonym mieście</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia kronikarza w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa • omówić funkcję kontekstów historycznych w wierszu 	<p>kontekście innych utworów literackich</p>	<p>w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa, uwzględniając konteksty filozoficzne</p>
<p>43. Poetycka pokuta – <i>Rehabilitacja</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego, uwzględniając kontekst biograficzny • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić topos błazna w odniesieniu do wcześniej poznanych lektur • określić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wiersz w kontekście historycznym i w odniesieniu do prawd uniwersalnych • zinterpretować zakończenie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować utwory, w których pojawia się aluzja do <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • omówić sposoby funkcjonowania motywów zaczerpniętych z <i>Hamleta</i> Williama Szekspira w różnych utworach literackich
<p>44. Człowiek wobec natury – <i>Rozmowa z kamieniem</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy charakterystyczne dla twórczości Wisławy Szymborskiej • zrelacjonować treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję wiersza • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić specyfikę twórczości Wisławy Szymborskiej • omówić funkcję powtórzeń • wypowiedzieć się na temat wyłaniającego się z utworu obrazu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sformułowane przez kamień argumenty • podjąć dyskusję na temat zawartej w wierszu koncepcji człowieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść treść wiersza do szerokich kontekstów kulturowych
<p>45. Poetycki akt kreacji – <i>Radość pisania</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisać świat wykreowany przez poetkę 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe służące do wykreowania efektu plastyczności i zmysłowości 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać zaprezentowany w wierszu świat poetycki ze światem realnym • omówić motyw poety kreatora w odniesieniu do wiersza i innych utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę wiersza • zinterpretować tytuł utworu • zinterpretować puentę utworu 	

<p>wskazane jako obowiązkowe.</p> <p>46. Filozoficzny namysł nad człowiekiem – <i>Monolog dla Kasandry</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną • wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego źródła 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego • omówić kompozycję wiersza • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Kasandry • wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy • odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienia <i>ja – oni</i> • przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności jasnowidzenia • zinterpretować zakończenie wiersza • omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat roli proroka społeczeństwie, odnosząc się do fragmentów eseju Jerzego Stempowskiego <i>Esej dla Kasandry</i>
<p>47. Namysł nad sztuką zideologizowaną – <i>Miniatura średniowieczna</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację liryczną w wierszu • wskazać elementy opisanej w wierszu feudalnej rzeczywistości • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w wierszu zarzuty wobec sztuki podporządkowanej konkretnej wizji świata • wskazać konteksty kulturowe i historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję idealizacji świata • omówić funkcję użytych w tekście środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować uniwersalną wymowę wiersza • odnieść problematykę wiersza do znanych sobie kontekstów literackich i kulturowych • podjąć dyskusję na temat zasadności istnienia sztuki zideologizowanej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat innych przykładów ekfrazy
<p>48. Życie jako przedstawienie – <i>Życie na poczekaniu</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>theatrum mundi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza • omówić sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich z zakresu programu rozszerzonego

programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.				przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich	
<p>49. Namysł nad fenomenem zła – <i>Nienawiść</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przedstawione w wierszu przyczyny istnienia nienawiści i skutki jej działań 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać środki językowe użyte w tekście scharakteryzować tytułową nienawiść wskazać konteksty historyczne i społeczne, które łączą się z problematyką utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję środków językowych odnieść problematykę wiersza do zakończenia <i>Dżumy</i> Alberta Camusa omówić funkcję zastosowanej w wierszu ironii 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforę wiersza sformułować uniwersalne przesłanie wiersza zinterpretować zakończenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować twórczość Wisławy Szymborskiej
<p>50. Kochankowie jako motyw literacki – *** [<i>Jestem Julią...</i>] Haliny Poświatowskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować sytuację liryczną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego wskazać środki językowe użyte w tekście wskazać utwory, w których pojawia się motyw kochanków 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przeżywania miłości przez podmiot liryczny omówić sposób mówienia o miłości – w kontekście biologicznym i kulturowym omówić tragizm podmiotu lirycznego zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw kochanków 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie specyficznej kompozycji wiersza omówić sposób przedstawienia motywu kochanków w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób ukazania motywu kochanków w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
<p>51. Śmierć i miłość w wierszu *** [<i>Zawsze kiedy chcę żyć krzyczę...</i>] Haliny Poświatowskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako</p>	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować sytuację liryczną w wierszu określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście biograficznym zaprezentować concept, na podstawie którego poeta konstruuje swój wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia motywów miłości i śmierci w wierszu zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>vanitas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować użytą w wierszu grę słów zinterpretować puentę utworu omówić sposób przedstawienia toposu <i>vanitas</i> w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób ukazania toposu <i>vanitas</i> w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego

<p>obowiązkowe.</p> <p>52. Piosenka o ludzkim losie – <i>Niech żyje bal</i> Agnieszki Osieckiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane piosenki tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną w piosence • wskazać adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wypowiedzieć się na temat relacji podmiotu lirycznego z adresatem lirycznym • wskazać konteksty obyczajowe z czasów PRL-u 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia życia i śmierci w utworze • omówić znaczenie motywu <i>danse macabre</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy stylistyki tekstu i określić jej funkcje • wskazać kontekst filozoficzny – epikureizm 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść przesłanie wiersza do obrazu Edvarda Muncha <i>Taniec życia</i>
<p>53. Estetyka kiczu i przestrzeń sacrum w <i>Karuzeli z madonnami</i> Mirona Białoszewskiego*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w wierszu • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kolorystykę zawartą w wierszu • wskazać fragmenty, w których język literacki łączy się z językiem potocznym • wskazać w wierszu fragmenty charakterystyczne dla poezji lingwistycznej • wyjaśnić, kim są madonny w wierszu Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie, kulturowe i religijne w wierszu • wskazać utwory, w których pojawia się motyw Madonny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia ruchu karuzeli w utworze • omówić funkcję kolorystyki zawartej w wierszu • wyjaśnić, w jaki sposób został w wierszu osiągnięty efekt melodyjności • omówić funkcję łączenia języka literackiego z potocznym • omówić funkcję kontekstów literackich, kulturowych i religijnych w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Madonny 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć motyw karuzeli w innych utworach literackich i omówić sposób jego wykorzystania • omówić sposób przedstawienia motywu Madonny w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy turpistyczne w twórczości Mirona Białoszewskiego i określić ich funkcję
<p>54. Sakralizacja codzienności – <i>Podłogo błogosław</i> Mirona Białoszewskiego*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wierszu zwroty należące do sfery sacrum i profanum • wskazać adresata wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać parafrazy i motywy biblijne w wierszu • wskazać konteksty kulturowe i religijne • wskazać utwory, w których pojawia się motyw codzienności 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję parafraz i motywów biblijnych w wierszu • omówić warstwę brzmieniową wiersza • wyjaśnić, na czym polega poetycka deklaracja Białoszewskiego • zaprezentować utwory, w 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fragmentów tekstów zamieszczonych w podręczniku wypowiedzieć się na temat symbolicznej funkcji przedmiotów codziennego użytku • omówić sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu codzienności w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego

wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.			których pojawia się motyw codzienności	przedstawienia motywu codzienności w różnych utworach literackich	
55. <i>namuzowywanie</i> – deklaracja poetycka Mirona Białoszewskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie neologizmów użytych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wiersza sformułować prośbę, z jaką podmiot liryczny zwraca się do muzy • dokonać analizy słowotwórczej neologizmów, utworzonych przez Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie odnoszące się do wykorzystania motywu muzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega lingwistyczny charakter wiersza • wskazać związek pomiędzy budową neologizmów a problematyką wiersza • wyjaśnić, z czego wynika żartobliwy charakter wiersza <i>namuzowywanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować motyw muzy użyty w wierszu i w kontekście mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat zmagania poetów z materią słowa, przywołując szerokie konteksty i nawiązania
56. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetworzyć informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę z tezami postawionymi przez autorów
57. i 58. Temat śmierci w poezji Jarosława Marka Rymkiewicza* (<i>Na ciało moje gdy umiera, Moje dzieło pośmiertne, Ogród w Milanówku – poezja brzoź i kotów</i>) *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną ukazaną w wierszach • określić gatunek literacki utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać elementy naturalizmu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać słowa klucze w każdym z omawianych wierszy • wskazać cechy gatunkowe sonetu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać konteksty historycznoliterackie, literackie i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać nawiązania do poezji barokowej w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić sposób wykorzystania toposów <i>vanitas</i> i <i>memento mori</i> w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • odnieść przesłanie wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> do toposu <i>exegi monumentum</i> • omówić groteskowy charakter utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić znaczenie słów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę w omawianych utworach • wskazać inne utwory literackie o charakterze autotematycznym i omówić je w kontekście wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić symbolikę trumny w wierszu <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić topos ogrodu w wierszu Rymkiewicza i w innych, znanych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić neoklasycystyczny charakter twórczości Rymkiewicza • omówić topos idylli w kontekście eseju Jarosława Marka Rymkiewicza

			kluczy i symboli w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i> • omówić relację człowieka ze światem natury w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i>	sobie, tekstach kultury	
59. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• samodzielnie zinterpretować tekst, wykorzystując szerokie konteksty
60. <i>Współczucie</i> Sławomira Mrożka – mechanizmy działania ludzkiej psychiki <i>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać elementy ironii i groteski w utworze	• określić funkcję ironii i groteski w utworze • wskazać nawiązania do egzystencjalizmu	• zinterpretować puentę opowiadania • omówić obraz ludzkiej natury, który wyłania się z utworu	• podjąć polemikę z przesłaniem utworu
61. Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu <i>Mój przyjaciel nieznamy</i> Sławomira Mrożka <i>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe	• określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia	• zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu	• omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
62. i 63. Dramat o rodzinie i	• opisać przestrzeń sceniczną	• scharakteryzować bohaterów dramatu	• wyjaśnić, na czym polega odwrócenie ról w świecie	• zinterpretować utwór jako dramat rodzinny	• wskazać elementy teatru absurdu w dziele

społeczeństwie – <i>Tango</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować bohaterów dramatu jako reprezentantów grup społecznych 	<i>Tanga</i> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wylaniający się z dramatu obraz rodziny i stosunków międzyludzkich • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny a Edkiem w kontekście problematyki społecznej • omówić postawy poszczególnych członków rodziny jako reprezentantów różnych postaw społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu jako parabolę polityczną • zinterpretować tytuł utworu 	Sławomira Mrożka
64. Obraz buntu w <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcie buntu • wymienić cechy bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Artura • wskazać cechy bohatera romantycznego w Arturze • wskazać cechy stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • wskazać elementy groteskowe w utworze • wskazać konteksty literacki i historycznoliteracki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny niezgody Artura na zastaną rzeczywistość • omówić funkcję narzuconego przez Artura ceremoniału • porównać wypowiedzi Artura do monologów Konrada, wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy nimi • omówić funkcję groteski w utworze • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw buntu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić tragizm Artura • omówić sposób przedstawienia motywu buntu w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić parodię stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • omówić sposób ukazania buntu w tekstach literackich obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
65. Wokół <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić trzy tańce opisane w: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać trzy tańce przedstawione w różnych tekstach literackich: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić portrety polskiej inteligencji w różnych tekstach kultury • porównać sposoby ukazania konfliktów społecznych w różnych tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować plakat Andrzeja Pągowskiego • wypowiedzieć się na temat trudnych wyborów młodego bohatera w różnych tekstach literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposoby ukazania domów mieszczańskich w różnych tekstach literackich
66. Wypełnić czytelnym pismem, <i>Tłum, który</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić wyrażenia, zwroty i formy językowe 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję niejednorodności stylistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenia utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat strategii

<p><i>łumi i tłumaczy</i> Stanisława Barańczaka* – gry językowe poety</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<p>charakterystyczne dla języka urzędowego oraz sformułowania charakterystyczne dla stylu poetyckiego w <i>Wypełnić czytelnym pismem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać wyrazy i sformułowania charakteryzujące tłum w wierszu <i>Tłum, który łumi i tłumaczy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat sposobu traktowania człowieka w państwie totalitarnym w kontekście wierszy wskazać paradoks w wierszu <i>Tłum, który łumi i tłumaczy</i> wskazać elementy poetyki lingwistycznej w omawianych utworach 	<p>wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> odnieść treść wierszy do kontekstu historycznego – rzeczywistości PRL-u wyjaśnić funkcję paradoksu w wierszu <i>Tłum, który łumi i tłumaczy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat uniwersalności omawianych wierszy 	<p>parodystycznych w wierszu <i>Wypełnić czytelnym pismem</i></p>
<p>67. i 68. Skargi do Pana Boga – <i>Drogi kąciku porad</i> i <i>Widokówka z tego świata</i> Stanisława Barańczaka*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wierszy wskazać adresatów lirycznych wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach omówić kompozycję utworów określić problematykę utworów wskazać teksty literackie, w których pojawia się motyw rozmowy człowieka z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia świata i człowieka w wierszach omówić różne postawy bohaterów literackich wobec Boga 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować stronę graficzną wiersza <i>Drogi kąciku porad</i> zinterpretować zakończenia utworów zinterpretować tytuł wiersza <i>Widokówka z tego świata</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób ukazania motywu teodycei w wierszach Barańczaka i innych tekstach kultury
<p>69. Interpretacja tekstu – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, biblijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie zinterpretować tekst, wykorzystując szerokie konteksty
<p>*70. Prawda i kreacja w opowiadaniu Jorge Luisa Borgesa <i>Zwierciadło i maska</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść opowiadania określić rodzaje narracji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać problematykę opowiadania wskazać odniesienia intertekstualne wskazać wykorzystane w 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i zinterpretować symbole pojawiające się w opowiadaniu omówić cechy trzech wersji utworu i zinterpretować 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować zakończenie opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat wartości odniesień intertekstualnych w literaturze

*Podstawa programowa wskazuje dowolne wybrane opowiadanie tego autora jako pozycję obowiązkową.		utworze konwencje	wywołane przez nie reakcje • określić funkcję odniesień intertekstualnych		
71. Rozważania o totalitaryzmie – <i>Natura i obłąd</i> Zygmunta Kubiaka *Podstawa programowa wskazuje dowolny wybrany esej tego autora jako pozycję obowiązkową.	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść eseju • zaprezentować problematykę poszczególnych części eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję tekstu • zaprezentować ideał nowego człowieka w państwie totalitarnym • zaprezentować mechanizm kształtowania się <i>postawy totalistycznej</i> • wskazać cechy gatunkowe eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję nawiązań kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w czym przejawia się ekspresja językowa autora i określić jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat obowiązków ludzkości względem przyszłych pokoleń
*72. Straszny i śmieszny obraz PRL-u. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić symbolikę przestrzeni w powieści 	
*73. i 74. Wędrówka w poszukiwaniu odpowiedzi – <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować etapy wędrówki bohatera-narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohatera-narratora • wskazać toposy i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego znaczenia wędrówki bohatera • zinterpretować znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli <i>paradygmatu polskiej kultury tyrzejskiej</i> w powieści
*75. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w <i>Małej Apokalipsie</i> i <i>Mistrzu</i> i 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i <i>Procesie</i> Franza Kafki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach <i>Mała Apokalipsa</i> oraz <i>Mistrz</i> i

			<i>Małgorzacie</i> Bułhakowa oraz w innych tekstach kultury		<i>Małgorzata</i>
*76. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetworzyć informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę z tezą artykułu
77. Realizm i symbolika stanu wojennego – <i>Raport o stanie wojennym</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat narracji • omówić kreację postaci • wymienić, jakie środki językowe zostały użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy symboliczne i omówić ich znaczenie • omówić funkcję środków językowych • omówić sposób realizacji założeń małego realizmu w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować znaczenia niedosłowne w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symboliczne znaczenie zdjęcia Chrise Niedenthala • omówić sposób przedstawienia stanu wojennego w innych tekstach kultury
78. Edek w nowej rzeczywistości – <i>Górq Edek</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • scharakteryzować bohaterów opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację bohaterów • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać konteksty społeczno-obyczajowy i literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję nawiązań do <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka • omówić kontekst społeczno-obyczajowy lat 90. XX wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symboliczny sens sceny na parkingu • zinterpretować tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia rzeczywistości Polski w pierwszych latach po transformacji, wykorzystując inne teksty kultury
79. Liryczno-nostalgiczna prawda o czasach PRL-u. <i>Już czas na sen</i> Jeremiego Przybory* *W podstawie programowej wybrane teksty Kabaretu Starszych Panów są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść piosenki • wymienić, czego brakuje obywatelom ojczyzny, do której zwraca się podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wyłaniający się w utworu obraz mężczyzny i kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować wyłaniający się w utworu obraz Polski lat 60. XX wieku • omówić funkcję użytych w piosence środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować język utworu • zinterpretować sensy niedosłowne piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności utworu
80. Poezja stanu	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kontekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuły 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na

<p>wojennego*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane utwory okresu stanu wojennego są wskazane jako obowiązkowe</p>	<p>historyczny utworów</p>	<p>kreacji podmiotów lirycznych w wierszach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe w wierszach • wskazać konteksty interpretacyjne 	<p>interpretacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję środków językowych w wierszach • omówić zapisany w utworach sposób postrzegania stanu wojennego 	<p>wierszy</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać utwory pod kątem ukazania tematu stanu wojennego 	<p>temat roli artysty</p>
<p>81. Między codziennością a polityką – <i>Jeszcze w zielone gramy</i> Wojciecha Młynarskiego*</p> <p>*W podstawie programowej obowiązkową pozycją są wybrane piosenki powojenne, w tym dowolna Wojciecha Młynarskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • przywołać kontekst mitologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję kontekstu mitologicznego • wskazać w tekście piosenki symbole i omówić ich znaczenie oraz funkcję, jaką pełnią w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat powojennych piosenek literackich
<p>*82. i 83. <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat drogi Lebbroso do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzymy świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury
<p>*84. i 85. Rozważania o cierpieniu w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> Gustawa Herlinga-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat struktury eseju • wskazać cechy gatunkowe eseju • wskazać analogie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób interpretacji tekstów literackich i filozoficznych w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> • omówić funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu cierpienia w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w ludzkim życiu

Grudzińskiego*		literackie, kulturowe i filozoficzne, które stały się osią tekstu	kompozycyjną przedostatniego akapitu fragmentu		
*W podstawie programowej należy omówić wybrany esej wskazanych autorów, w tym Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.					
*86., 87. i 88. W poszukiwaniu bliskości drugiego człowieka – <i>Antygonę w Nowym Jorku</i> Janusza Głowackiego	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść dramatu • zaprezentować miejsce akcji dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu emigranta i kryzysu bezdomności • omówić relacje pomiędzy bohaterami • wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przestrzeni w dramacie • omówić rolę Policjanta • wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję • wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać <i>Antygonę w Nowym Jorku</i> i <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach • zinterpretować ostatnie słowa Policjanta 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję aluzji literackiej w dramacie • omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
89. i 90. Tęsknota za mitem – <i>Madame</i> Antoniego Libery	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść powieści • określić świat przedstawiony powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • scharakteryzować Madame • określić kompozycję powieści i omówić jej funkcję • wskazać kontekst historyczno-obyczajowy w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego charakteru postaci Madame • omówić proces mitologizacji pozyskanych informacji na temat Madame • zaprezentować obraz szkoły i wypowiedzieć się na temat jego realistycznego charakteru • omówić funkcję kontekstów wykorzystanych w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować scenę pożegnania ucznia z nauczycielką • wypowiedzieć się na temat potrzeby mityzacji rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić procesy mitologizacji i demitologizacji w powieści
91. i 92. <i>Madame</i> – wśród znaków kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy dojrzewania bohatera • wymienić cechy powieści inicjacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy powieści inicjacyjnej w utworze • wskazać utwory, w których pojawia się motyw młodości 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia relacji uczeń – nauczyciel w powieści Libery i innych tekstach kultury • wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci tajemnicznej kobiety w 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji pamięci w przedstawianiu przeszłości, odwołując się do <i>Madame</i> i innych tekstów literackich • omówić sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia młodości w utworach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego

			<p><i>Madame</i> i innych tekstach kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia młodości w powieści 	<p>przedstawienia motywu młodości w różnych utworach literackich</p>	
<p>93. Na granicy światów – <i>Tren</i> Wojciecha Wencła*</p> <p>*W podstawie programowej jako obligatoryjny został wskazany wybrany utwór Wojciecha Wencła.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaj liryki • wypowiedzieć się na temat kompozycji wiersza • wskazać cechy trenu w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować tezę interpretacyjną • omówić funkcję środków językowych • określić, czy w utworze obecny jest motyw <i>ars moriendi</i> i uzasadnić swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę utworu • wskazać różne interpretacje ostatniego wersu 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania w interpretacji wiersza
<p>94. i 95. Przestrzeń i tajemnica w <i>Katedrze</i> Jacka Dukaja (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić narrację w utworze • wymienić cechy gatunku science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować język opowiadania • zaprezentować bohaterów opowiadania i omówić ich postawy wobec Katedry • wskazać cechy gatunku science fiction w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję odniesień kulturowych • wypowiedzieć się na temat sposobu reinterpretacji motywu katedry w opowiadaniu • porównać opowiadanie Jacka Dukaja i film Tomasza Bagińskiego pod tym samym tytułem 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat uniwersalnego charakteru opowiadania • omówić sposób wykorzystania motywu katedry w opowiadaniu i wierszu Juliana Przybosa <i>Notre-Dame</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie i sposób funkcjonowania motywu katedry w różnych tekstach kultury
<p>96. i 97. Beskidzki realizm magiczny – <i>Miejsce</i> Andrzeja Stasiuka (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • zaprezentować różne płaszczyzny czasowe przedstawione w opowiadaniu • wskazać w tekście środki językowe • wskazać cechy realizmu magicznego w utworze • wskazać konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przedstawienia różnych perspektyw czasowych w utworze • wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania przestrzeni w opowiadaniu • omówić rolę natury w opowiadaniu • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł utworu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia motywu przemijania w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić podjętą w opowiadaniu próbę ocalenia przeszłości, przywołując szerokie konteksty kulturowe

		potrzebne do interpretacji utworu	• omówić funkcję kontekstów przywołanych w utworze		
98. i 99. Samotność i wyobcowanie – <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> Olgi Tokarczuk (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić narrację w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony, uwzględniając kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat kreacji tytułowego bohatera • wskazać konteksty historyczne i literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać symbole występujące w opowiadaniu i omówić ich funkcję • omówić przyczyny zagubienia bohatera w Warszawie • omówić funkcję kontekstu literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos labiryntu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić symboliczne znaczenie toposu labiryntu w opowiadaniu • zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia toposu labiryntu w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację przestrzeni w różnych tekstach kultury • wskazać aluzję literacką w opowiadaniu i określić jej funkcję
100. i 101. Spotkanie z innością – <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać różnice kulturowe pomiędzy reporterem a spotkanymi ludźmi 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować zdanie Kapuścińskiego na temat istoty zawodu reportera • scharakteryzować język, którym posługuje się autor 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję <i>Dziejów</i> Herodota w reportażu Kapuścińskiego • omówić sposób przedstawienia inności przez Kapuścińskiego • omówić funkcję fragmentów autobiograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat znaczeń wędrówki w różnych epokach • omówić ujęcia motywu podróży w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji stylu synkretycznego • omówić różne ujęcia motywu podróży w tekstach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
102. i 103. Komunikacja internetowa i styl wypowiedzi internetowych	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy komunikacji internetowej • wymienić kanały komunikacji internetowej • wymienić charakterystyczne cechy języka wypowiedzi internetowej • wymienić zasady netykiety 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat specyfiki hipertekstu • wskazać zagrożenia związane z komunikowaniem się w internecie • ocenić wypowiedzi internetowe pod względem zgodności z netykietą 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konsekwencje posługiwania się hipertekstem w procesie komunikacyjnym • omówić specyfikę elementów wypowiedzi internetowej oraz wpływ na komunikację elementów wypowiedzi internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować wypowiedzi internetowe pod kątem użytych środków • podać przykłady wtórnej oralności i ocenić to zjawisko 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli skrótów i akronimów w komunikacji internetowej
104. i 105.	• definiować	• omówić funkcję fake	• zaprezentować strategie	• zaprezentować	

Od informacji do dezinformacji, od prawdy do postprawdy – manipulacja w mediach i polityce	zjawisko dezinformacji <ul style="list-style-type: none"> wymienić skutki postprawdy wymienić zagrożenia, wynikające z tkwienia w bańce informacyjnej 	newsów w procesie dezinformacji <ul style="list-style-type: none"> wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a kłamstwem wskazać możliwości wykorzystania postprawdy zaprezentować mechanizm wiralności rozpoznać fake newsy 	odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega nierzetelność wskazanych wypowiedzi wyjaśnić, w jaki sposób dezinformacja, postprawda, bańka informacyjna i wiralność przyczyniają się do manipulowania informacją i opinią publiczną 	zagrożenia, wynikające z wiralności <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać manipulację medialną w podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm 	
106. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się nowo poznaną terminologią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> poszerzać swoją świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	
*107. Znaczenie etymologiczne a znaczenie realne wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> wskazać różnice pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym wyrazu wymienić rodzaje zmian w znaczeniach wyrazów, jakie zaszły w polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady różnic pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zjawisko etymologii ludowej na podstawie definicji etymologicznych wyjaśnić, na czym polegały zmiany znaczenia podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić znaczenie etymologiczne i realne podanych wyrazów ustalić znaczenie etymologiczne wyrazu na podstawie jego budowy 	
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
108. i 109. Reklama w wymiarze pragmatycznym i etycznym	<ul style="list-style-type: none"> określić cel reklamy i wymienić jej formy wymienić techniki perswazyjne, stosowane w 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać charakterystyczne cechy języka reklamy zaprezentować techniki tworzenia sloganów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać techniki perswazyjne w reklamie zaprezentować i omówić obraz świata, przedstawiony w reklamie 	<ul style="list-style-type: none"> analizować język wybranych reklam tworzy slogan reklamowy wypowiedzieć się na temat etycznego 	

	reklamie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym wskazać techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać manipulację w tekstach reklamowych rozpoznać ukryte treści reklamowe 	wymiary reklamy	
110. Nowomowa	<ul style="list-style-type: none"> definiuje nowomowę wymienić podstawowe właściwości nowomowy wymienić zabiegi językowe, występujące w nowomowie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać literackie pochodzenie terminu wskazać właściwości nowomowy w podanych tekstach rozpoznać językowe cechy nowomowy w podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach omówić funkcję sloganów w podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić, że podany tekst został napisany językiem nowomowy 	
111. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się nowo poznaną terminologią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> poszerzać swoją świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	
*112. Esej	<ul style="list-style-type: none"> definiować esej wymienić najważniejsze cechy eseju 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy charakterystyczne języka eseju 	<ul style="list-style-type: none"> omówić założenia kompozycyjne eseju przygotować materiały do napisania eseju 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problematykę podanego eseju analizować język podanego eseju 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej
*113. Reportaż	<ul style="list-style-type: none"> definiować reportaż wymienić najważniejsze cechy reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy reportażu w podanych przykładach wymienić i omówić odmiany reportażu rozpoznać odmiany reportażu zaprezentować założeniakompozycyjne reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cele i funkcje reportażu omówić strukturę wskazanego reportażu zgromadzić materiały do napisania reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży przeanalizować język podanego reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż

		• rozpoznać cechy językowe reportażu			
POWTÓRZENIE I PODSUMOWANIE WSZYSTKICH EPOK					
114. Powtórzenie do matury – antyk	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
115. Powtórzenie do matury – Biblia	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
116. Powtórzenie do matury – średniowiecze	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
117. Powtórzenie do matury – renesans	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
118. Powtórzenie do	• odtworzyć	• wykorzystać najważniejsze	• wyciągnąć wnioski	• poprawnie	• wykorzystać bogate

matury – barok	najważniejsze fakty, sądy i opinie	konteksty	• określić własne stanowisko	zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
119. Powtórzenie do matury – oświecenie	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
120. Powtórzenie do matury – romantyzm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
121. Powtórzenie do matury – pozytywizm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
122. Powtórzenie do matury – Młoda Polska	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze

				<ul style="list-style-type: none"> • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	
123. Powtórzenie do matury – dwudziestolecie międzywojenne	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
124. Powtórzenie do matury – wojna i okupacja	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
125., 126. i 127. Powtórzenie do matury – współczesność	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff